

Szegedi Ítéltábla

Az ügy száma:

Pf.III.20.297/2025/11.

A felperes:

felperes neve (címe)

A felperes meghatalmazott jogi képviselője:

Dr. Tenke Anna ügyvéd (címe)

Az alperesek:

I. rendű alperes: I. rendű alperes neve (címe)

II. rendű alperes: II. rendű alperes neve (címe)

Az I. és II. rendű alperes meghatalmazott jogi képviselője:

Dr. Vancskó Krisztina ügyvéd (címe)

A per tárgya:

Megbízási díj megfizetése

Az elsőfokú bíróság neve és megfellebbezett határozatának a száma:

Szegedi Törvényszék 20.P.20.046/2023/76.

A fellebbező fél és a fellebbezés sorszáma:

A felperes, 20.P.20.046/2023/81.

Í T É L E T

Az ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét részben megváltoztatja, és mellőzi a felperes 1 500 000 (egymillió-ötszázezer) forint eljárási illetékfizetésre kötelezését.

Megállapítja, hogy 1 500 000 (egymillió-ötszázezer) forint elsőfokú eljárási illeték az állam terhén marad.

Egyebekben az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyja.

Kötelezi a felperest, hogy 15 nap alatt fizessen meg I. és II. rendű alperesnek együttesen 320 000 (háromszázhuszezer) forint másodfokú eljárási költséget.

A le nem rótt 2 500 000 (kettőmillió-ötszázezer) forint fellebbezési illeték az állam terhén marad.

Az ítélet ellen nincs helye fellebbezésnek.

I N D O K O L Á S

A tényállás

[1] Az alperesek, mint megbízók és a felperes, valamint a perben nem álló (személy 1), mint megbízottak között „megbízási szerződés” jött létre 2019. november 6. napján. Az írásban kötött szerződés szerint az alperesek a 2019. április 15. napján elhunyt édesapjuk hagyatéki ügyében helyettük és nevükben történő „eljárással” bízták meg a megbízottakat és vállalták, hogy a megbízás teljesítéséért a rájuk eső hagyaték 10%-át, mint sikerdíjat fizetnek meg részükre. Az alperesek a hagyaték tárgyát képező valamennyi vagyonnak a jó gazda gondosságával történő vagyonfelkutatási „gondozásával” is megbízták a felperest és a perben nem álló társát határozatlan ideig azzal, hogy a vagyonból származó haszon 10%-a illeti meg a megbízottakat, a vagyontárgyak elidegenítéséhez azonban az alperesek előzetes írásbeli hozzájárulása szükséges (szerződés 3. pont).

[2] A megbízottak költségtérítésre is igényt tarthattak számla ellenében, amit az alperesek a hagyaték terhére vállaltak megfizetni (szerződés 4. pont).

[3] A megállapodás tényleges célja és lényege az volt, hogy a megbízottak kutassák fel a még fel nem derített hagyatéki vagyont és működjenek közre annak hasznosításában, értékesítésében. Ennek fejében a „megbízottak” a felkutatott vagyon értéke 10 %-ának, értékesítés, hasznosítás esetén a vételár/bérleti díj 10%-ának (személyenként 5-5%-ának) megfelelő díjra tarthatnak igényt. A hagyaték tárgyát képező ingatlanok „kezelése” azt jelentette, hogy a még meg nem lévő ingatlanokat fel kellett kutatni, a meglévőket eladni vagy hasznosítani. A projekt kapcsán a perben nem álló megbízott több alkalommal kölcsönt

adott a felperesnek és személyesen szállította gépjárművével, amikor az egyes ingatlanokat a helyszínen megtekintették.

[4] A felperes egy 2019. december 23. napján kelt írott nyilatkozatában elismerte, hogy az alperesek hagyatéki ügyével kapcsolatos megbízás tekintetében a perben nem álló megbízott társa az ügylet lebonyolításában részt vesz, illetve az első naptól kezdve fizeti a munkával járó költségeket és a nyilatkozattétel időpontjáig 1 500 000 forintot adott neki részben személyes kiadásokra, részben munkával kapcsolatos költségekre.

[5] Ezt követően 2020. június 24. napján készült egy „megbízási szerződés kiegészítése” elnevezésű okirat, mely szerint az alperesek tudomással bírnak a felperes által arról, hogy a másik megbízott ((személy 1)) megszüntette a megbízotti tevékenységét, felmondta a megbízást, amit a kiegészítő okirat aláírásával tudomásul vettek. Az okirat szerint a felperes köteles elszámolni (személy 1)-gyel. Ezen kívül az alperesek, mint megbízók megbízták a felperest azzal, hogy a hagyaték tárgyát képező ingatlanokra megkötendő szerződések előkészítése során a megbízottjukként járjon el, őket képviselje.

[6] Az alperesek az őket képviselő (név) Ügyvédi Irodával kötött megbízási szerződésüket 2020. június 19. napján azonnali hatállyal felmondták.

[7] A felperes és megbízott társa ingatlant, egyéb vagyontárgyat nem tudott felkutatni.

[8] A felperes közvetítése folytán az alperesek (város 1)-en, 2020. július 2. napján adásvételi előszerződést kötöttek (személy 2)-vel, aki a (város 2), (hrsz 1)/9 és a (hrsz 1)/50 helyrajzi számú ingatlanait kívánta megvásárolni. A vevő a teljes vételárát az előszerződés megkötésekor megfizette az alperesek részére, akik a vételár 10%-át mindkét ingatlan tekintetében továbbították a felperesnek.

[9] A felperes az alperesek nevében „művelési megállapodás”-t kötött a (szövetkezet neve) Szövetkezettel a mindösszesen 48,4662 hektárnyi (város 3)-i és (város 4)-i ingatlanok hasznosítására 2020. május 20. napján, az alperesek tudtával, beleegyezésével. A felperes a haszonbérleti díj után megkapta az alperesektől a 10% „megbízási” díjat.

[10] Az alperesek 2020. augusztus 4. napján azonnali hatállyal felmondták a megbízási szerződést és megtiltották a felperesnek, hogy a továbbiakban bármely hatóság vagy közjegyző előtt őket képviselje vagy megbízást adjon bármire, egyúttal felszólították, a meglévő meghatalmazásokat, megbízásokat azonnali hatállyal mondja fel. Azzal indokolták a felmondást, hogy a felperes nem az érdekeiknek megfelelően folytatta tevékenységét, ezért megrendült a bizalmuk a felperesben.

[11] A felperes az alperesek tudta és beleegyezése nélkül 2021. augusztus 4. napján adásvételi előszerződést kötött (személy 3)-mal a (város 4), (hrsz 2)/7, (hrsz 2)/8, (hrsz 2)/9 helyrajzi számú ingatlanok 1/2 tulajdoni hányadára (az ingatlanok másik 1/2 hányada már a vevő tulajdonában volt). A szerződésben rögzítették, hogy az ingatlanok eladandó 1/2 tulajdoni hányadára a felperes az alperesekkel, mint (örökhatóság) örökösével szemben peres

eljárásban igényt formál. A vevő 1 200 000 forintot fizetett meg a felperesnek 2021. július 24. napjáig.

[12] A felperes az alperesek tudta és beleegyezése nélkül (személy 3) vevő részére történő értékesítés céljából ugyanezen a napon – külön okiratban – előszerződést kötött az említett személlyel a (város 4), (hrsz 2)/10 és (hrsz 2)/12 helyrajzi számú ingatlanok 1/2 tulajdoni hányadára, melyekről állította, azokra peres eljárásban igényt formál az alperesekkel szemben.

[13] A hagyaték tárgyát képező (1-153-ig terjedő) vagyontra vonatkozó leltár összeírásában az elhunyt élettársa, (személy 4) vett részt, míg a 154-162-ig terjedő tételeket a II. rendű alperes személyesen kutatta fel (a felperes közreműködése nélkül), azok így kerültek a hagyatéki leltárba.

[14] Az I. rendű alperes ismerte a hagyatékhoz tartozó vagyontárgyakat, és az elhunyt élettársa is ismerte azokat. Költségtérítésként néhány százezer forintot megfizettek a felperes részére.

Kereset

[15] A felperes módosított keresetében arra kérte kötelezni az alpereseket, hogy egyenlő arányban fizessenek meg a részére mindösszesen 48 479 050 forint megbízási díjat és ennek törvényes kamatait a 2013. évi V. törvény (a továbbiakban: Ptk.) 6:276. § (1) bekezdése alapján, valamint 521 506 forintot költségelszámolás címén a Ptk. 6:276. § (3) és (4) bekezdése szerint. Kérte továbbá kötelezni az alpereseket 49 000 556 forint késedelmi kamat és ennek 2020. december 18. napjától a Ptk. 6:48. § (1) bekezdése szerinti késedelmi kamatai, továbbá perköltsége megfizetésére. Külön kérelmet terjesztett elő személyes költségfeljegyzési jog engedélyezése iránt, az elsőfokú eljárási illeték előzetes megfizetése alóli mentesülés érdekében.

[16] Arra hivatkozott, hogy az alperesekkel kötött megbízási szerződés alapján azt vállalta, hogy a hagyatéki leltárban nem szereplő ingatlanokat felkutatja, a külterületi ingatlanokat hasznosítja, értékesíti, ebben közreműködik. Ennek fejében az alperesek vállalták, hogy a rájuk eső hagyaték 10%-ának megfelelő megbízási díjat fizetnek meg a részére, ami a hagyaték átadásakor válik esedékessé. További megbízási díj jár arra az esetre, ha a hagyaték tárgyát képező vagyont hasznosítja vagy az értékesítését előkészíti, abban közreműködik és vállalták a megbízás teljesítésével kapcsolatban felmerült költségei megtérítését is. Állítása szerint 2019. december 21. napjától kizárólag ő látta el a szerződésben vállalt feladatokat, mert bár eredetileg abban megbízottként a perben nem álló (személy 1) is szerepelt, ő felmondta a megbízási szerződést 2019. december 20. napján, amit az alperesek tudomásul vettek.

[17] Állította, csak a megbízás elfogadása után vált számára világossá, hogy az elhunyt élettársának hagyatéki hitelezői igénye van az alperesekkel szemben, ezért álláspontja az, hogy a teljes hagyaték után jár neki a sikerdíj.

[18] Hangsúlyozta, a külterületi ingatlanok felkutatása, hasznosítása érdekében eljár és közreműködött abban, hogy számos mezőgazdasági gép – amit a hagyatékátadó végzés tételesen nem tartalmazott – az alperesek tulajdonába kerüljön, például a (szövetkezet neve) Termelőszövetkezetről fellelhető gépek. Arra is hivatkozott, hogy részt vett a hagyatéki leltár elkészítésében, ami 2020. április 29-én került (közjegyző neve) közjegyző elé, intézte a földalapú támogatásokat és az 1-152. tételszám alatti ingatlanok felkutatásában is részt vett. Ennek során az illetékes önkormányzatoknál eljár.

[19] Állította, szóbeli megállapodás szerint 3 000 000 forint összegű költségtérítést ígért neki az alperesek, ezért kezdetben nem kért számlát a költségekről. Elismerte, hogy az alperesek megfizettek részére néhány százezer forint költségtérítést, valamint az általa értékesített, illetve hasznosított ingatlanok után a vételár és a használati díj 10%-át.

[20] Álláspontja szerint, a felmondás ellentétes a megbízási szerződés 7. pontjában rögzítettekkel, ezért jogellenes, nem hatályos.

[21] További jogi érvelésében előadta, közvetítői szerződéssel vegyes megbízási szerződést kötöttek, ezért mindkét szerződésre vonatkozó rendelkezéseket alkalmazni kell.

[22] Szerinte a szerződésben vállalt kötelezettségeinek minden tekintetben eleget tett: felkutatatta a külterületi ingatlanokat, hasznosításuk érdekében haszonbérleti szerződéseket kötött, számtalan önkormányzatnál eljár, saját költségén kikérte az adó- és értékbizonyítványokat, tulajdoni lapokat, több személlyel egyeztetett az ingatlanok hasznosítása kapcsán, erről pedig e-mailben és telefonon is tájékoztatta az alpereseket.

Ellenkérelem

[23] Az alperesek a keresetet mind a jogalap, mind az összecszerűség tekintetében vitatták, annak elutasítását és a felperes perköltségeikben történő marasztalását kérték.

[24] Arra hivatkoztak, hogy nem volt szükség az ingatlanok felkutatására, mert az I. rendű alperes azok nagy részével tisztában volt, ezen kívül a közjegyző a közhiteles ingatlan-nyilvántartási adatokhoz hozzáfért, ez alapján készítette el a hagyatéki leltárt, amelynek kiegészítése, 13 db ingatlan tekintetében a II. rendű alperes járt el, a felperes és megbízott társa közreműködése nélkül. Hangsúlyozták, az általuk megbízott jogi képviselő kérte a hagyatéki leltár kiegészítését. Ezen kívül hivatkoztak arra, az adó- és értékbizonyítványok kiállítását az illetékes önkormányzat hivatalból végzi el és küldi meg a közjegyzőnek, ebben sem kellett a felperes és megbízott társa közreműködése.

[25] Vitatták a felperes költségtérítési igényét, mert az általa csatolt okirati bizonyítékok álláspontjuk szerint nem alkalmasak annak bizonyítására, hogy az a megbízási szerződés teljesítésével kapcsolatban merült fel.

[26] Állították, hogy a (város 2) ingatlanok értékesítése során a vételár 10%-át megfizették a felperesnek és ekként jártak el a (város 3)-i és (város 4)-i ingatlanok esetén is,

azok haszonbérleti díja 10%-át biztosították a részére. A 2021. augusztus 24-i adásvételi előszerződések kapcsán ((város 4)-i ingatlanok) hangsúlyozták, a felperes a tudtuk, beleegyezésük nélkül, már a megbízási szerződés felmondását követően járt el.

[27] Állították, a szerződéses akaratuk kizárólag arra irányult, hogy a hagyaték tárgyát képező ingatlanok értékesítésében való közreműködéssel bízzák meg a felperest és (személy 1)-et, csak az eredményes eljárás esetén illette volna meg őket az összesen 10% megbízási díj. Azzal is érveltek, sikerdíj nem illette a felperest, mert ennek feltételeiről nem rendelkezik a szerződés. Nem végzett olyan tevékenységet, ami alapján ez járna neki.

[28] További érvelésük szerint a szerződés érvénytelen, mert tévedésben voltak a szerződés tartalmát illetően, abban megbízási díj nem szerepel és a sikerdíj csak meghatározott feltételek bekövetkezte esetén válna esedékessé, melyekről nem rendelkezik a szerződés. Másodlagosan arra hivatkoztak, hogy jóerkölcsbe ütközik a szerződés, ezért semmis a Ptk. 6:96. §-a alapján. Harmadsorban feltűnően értékaránytalanság miatt támadták a szerződést (Ptk. 6:98. §). E körben azzal érveltek, hogy a hagyaték értékéhez képest annak 10%-ában meghatározott mértéke aránytalanul magas ahhoz képest, amilyen tevékenységet a felperes végzett, de nem is irányult arra az akaratuk, hogy az ingatlanok hasznosításával, eladásával elérhető bérleti díj/vételár 10%-án felül további díjat fizessenek. Azzal is érveltek, hogy a teljes hagyaték nem is illette őket, mert az örökhagyó élettársának hagyatéki hitelezői igénye volt, ezért legfeljebb az őket ténylegesen megillető hagyatékból lehet kiindulni.

[29] Vitatták, hogy a felperes és megbízott társa ne tudott volna a szerződés megkötésekor arról, hogy hagyatéki hitelezői igény is felmerül, hiszen éppen ezért fogalmazták meg a megbízási szerződést akként (1. pont), hogy a „rájuk eső hagyaték” 10%-a a megbízottak díja.

Az elsőfokú bíróság eljárása a felperes által benyújtott költségkedvezmény iránti kérelem vonatkozásában

[30] A felperes keresetlevele záró részében az elsőfokú eljárási illeték előzetes lerovása alóli mentesülés érdekében személyes illeték- és költségfeljegyzési jog iránti kérelmet terjesztett elő.

[31] A bíróság a keresetlevelet befogadva 2. sorszám alatti végzésével írásbeli ellenkérelem benyújtására hívta fel az alpereseket a Pp. 114. és 199. §-ára hivatkozással, emellett részletes tájékoztatást adott a perfelvétel szabályairól. A bíróság az alperesek 7. sorszám alatt benyújtott írásbeli ellenkérelmét figyelembevéve úgy bocsátkozott a továbbiakban perfelvételi eljárásba, hogy a felperes illeték- és költségfeljegyzése iránti kérelmről alakszerű határozatot nem hozott. A bíróság 48. sorszám alatti tárgyalási jegyzőkönyvben II. számú végzésével a perfelvételt lezárta. Az ezt követő érdemi tárgyalási szakban, 66. számú jegyzőkönyvben a tárgyalást berekesztette, majd IV. számú végzéssel az ítélet meghozatalát és kihirdetését 2025. május 15. napjára halasztotta.

[32] Az elhalasztott időpontban készült 68. sorszámú jegyzőkönyvben szerepel, hogy a bíró a Pp. 224. § (3) bekezdése alapján a korábban berekesztett tárgyalást újból megnyitja, mert eljárásjogi kérdésben további tárgyalás szükséges. A bíróság a jegyzőkönyvben rögzítette, a felperes bár eljárási illetéket nem rótt le, ugyanakkor illeték- és költségfeljegyzési jog engedélyezése iránti kérelmet terjesztett elő, melyhez kapcsolódó mellékletek csatolására nem került sor. A bíróság ezt követően jegyzőkönyvbe foglalt végzéssel az ismét megnyitott tárgyalást elhalasztotta, egyúttal a felperest hiánypótlásra hívta fel a költségkedvezménnyel kapcsolatos kérelmére vonatkozóan. A felperes 71. sorszám alatti beadványában elsődlegesen személyes költségmentesség, másodlagosan személyes költségfeljegyzési jog iránti kérelmet terjesztett elő, melyhez csatolta a szükséges nyomtatványt, valamint a jövedelmi és vagyoni viszonyaival kapcsolatos igazolásokat.

[33] A bíróság 76. sorszám alatti tárgyalási jegyzőkönyvben – a felek távollétében – meghozott és kihirdetett végzésével a felperes részére az előterjesztés (2025.VI.13.) időpontjától [Pp. 97. § (1) bekezdés] személyes költségmentességet engedélyezett a Kmtv. 5. § (1) bekezdés a) pontja, valamint 13. § (4) bekezdésére történt hivatkozás mellett. A végzés ellen fellebbezési jogot nem engedélyezett. A bíróság ezt követően újból berekesztette a tárgyalást, és kihirdette a külön íven szövegezett ítéletet.

Az elsőfokú bíróság ítélete és döntésének indokai

[34] Az elsőfokú bíróság ítéletével a keresetet elutasította, egyúttal felperest marasztalta alperesek javára történő perköltségfizetésben, emellett 1 500 000 elsőfokú eljárási illeték megfizetésére is kötelezte felperest. A fellebbezési záradékban 8 napos fellebbezés benyújtási határidőt tüntetett fel. Jogi indokolásában abból indult ki, hogy a felek közötti jogvita abban állt, mi volt a felek szerződési akarata, mi képezte a felperes megbízotti akaratát, és ehhez képest az alpereseket milyen fizetési kötelezettség terhelte. Az írásbeli szerződés tartalmát a tanúbizonyítással egybevetve a bíróság úgy értékelte, hogy felperesnek, mint megbízottnak vagyonfelkutatási, illetve a meglévő hagyaték tárgyát képező vagyon hasznosítása, értékesítése egyaránt feladatát képezte. Az egyes hagyatéki tárgyak értékének 10%-a sikerdíjként illette meg a két megbízottat. A hasznosításhoz, eladáshoz azonban az alperesek külön hozzájárulását esetenként ki kellett kérni. A bíróság rögzítette, a felperes a perben nem vitatta, hogy amely ingatlanokat az alperesek az ő közreműködésével értékesítettek vagy hasznosítottak, azok vételára vagy haszonbérleti díja 10%-át részére megfizették.

[35] Az ingatlankutatásokra alapított díjigényt a bíróság nem találta megalapozottnak, figyelemmel azon tanúvallomásokra, melyek alátámasztották, hogy a hagyatéki leltár teljes volt. A felperes emellett nem tudta bizonyítani, hogy újabb ingatlanokat, ingóságokat kutatott fel eredményesen. Önmagában az, hogy bizonyos ingatlanokat a helyszínen felkeresett, ott tájékozódott későbbi hasznosítás, eladás érdekében, nem jogosítja fel díjkövetelésre.

[36] A költségelszámolást illetően a bíróság figyelembe vette, a felperes maga is elismerte, hogy néhány százezer forintot már erre kapott, emellett (személy 1) tanúvallomása 1 500 000 forint költségtérítés átvételét is alátámasztotta.

[37] A bizonyítás eredményét összegzően értékelve a bíróság rögzítette, a felperesnek nem sikerült bizonyítania, hogy az alperesek által már teljesítettek felül bármilyen további összeg még járna neki az atipikus perbeli jogviszony alapján. A bíróság kitért arra is, hogy a felmondás jogszerűsége nem volt a perbeli jogvitában vizsgálat tárgya. Az alperesek által hivatkozott érvénytelenségi kifogásokat nem fogadta el alaposként. A bíróság külön indokolta a további bizonyítási indítványok elvetését. Az illetékben való marasztalást a Pp. 97. § (1) bekezdésével indokolta, melyből következően csak a költségmentesség engedélyezése iránti kérelem előterjesztésének időpontjától hatályosult a felperes javára utóbb engedélyezett költségkedvezmény, így az nem terjed ki az eljárás kezdeti szakaszára, ezért a pereszes felperes nem mentesülhet az elsőfokú eljárási illeték megfizetése alól.

A felperes fellebbezése és az alperesek fellebbezési ellenkérelme

[38] A felperes fellebbezése elsődlegesen az elsőfokú ítélet hatályon kívül helyezésére irányult a Pp. 380. § c) pont alkalmazásával, tekintettel arra, hogy állítása szerint az ítélet orvosolhatatlan formai hiányosságban szenved, mivel a fellebbezési határidő feltüntetése nem felel meg a Pp. 365. § (6) bekezdésében meghatározottaknak. A másodlagos hatályon kívül helyezés iránti kérelem a Pp. 381. § rendelkezésén alapul, emellett kérte az ítélet megváltoztatását is a Pp. 383. § (2) bekezdés alkalmazásával akként, hogy a módosított kereseti kérelemnek adjon helyt a bíróság. Kérte a fellebbezés részletes indokainak kifejtésére Pp. 365. § (6) bekezdés szerinti további határidő biztosítását.

[39] A 2025. augusztus 28. napján előterjesztett fellebbezést az elsőfokú bíróság 2025. szeptember 10. napján terjesztette fel a Szegedi Ítéltáblához. Az ítéltábla 2. sorszám alatti végzésével 8 napos határidőt engedélyezett az indokok tartalmi kiegészítésére, két pontban részletesen megjelölve azon tartalmi hiányokat, amelyek pótlása szükséges.

[40] A felperes 4. sorszám alatti beadványában pontosította a fellebbezését, fenntartotta a Pp. 380. § c) pontra alapított hatályon kívül helyezés iránti kérelmét az eljárási szabályba ütköző jogorvoslati határidő meghatározás miatt. A Pp. 381. § szerinti hatályon kívül helyezési okot abban jelölte meg, hogy az elsőfokú bíróság a személyes költségmentesség, illetve költségfeljegyzési jog engedélyezése iránti kérelmét, nem külön alakszerű végzéssel bírálta el, hanem a döntést az ítéletben indokolta, mellyel szemben külön fellebbezési lehetőséget nem biztosított részére. Jogorvoslati lehetőség jelen helyzetben már csak úgy biztosítható, ha a másodfokú bíróság hatályon kívül helyezi az elsőfokú ítéletet és kötelezi az elsőfokú bíróságot, hogy fellebbezhető végzéssel döntsön a költségkedvezményekkel kapcsolatos felperesi kérelmekről. Emellett érdemi felülbírálat útján az elsőfokú eljárási illetékben marasztalásának mellőzését kérte arra tekintettel, hogy a részére engedélyezett költségmentességet visszamenőleges hatályúként vegye figyelembe az ítéltábla. Fenntartotta a Pp. 383. § (2) bekezdés szerinti megváltoztatás iránti kérelmét is, ezzel kapcsolatos további indokainak kifejtésére 3 napos póthatáridő engedélyezését kérte.

[41] Az ítéltábla 5. sorszám alatti végzésével a 4. sorszám alatt előterjesztett hiánypótlási határidő meghosszabbítása iránti felperesi kérelmet elutasította a Pp. 366. § (2) bekezdés ezt tiltó rendelkezésére hivatkozással. Megjegyezte, hogy a végzés meghozatalának

időpontjára már a hosszabbítás iránti kérelemben kért póthatáridő is eredménytelenül eltelt. Ezt követően a felperes részéről további beadvány benyújtására nem került sor.

[42] Az alperesek fellebbezési ellenkérelme az elsőfokú ítélet helybenhagyására irányult. Kérték a felperes másodfokú eljárási költség megtérítésére kötelezését személyenként 160 000 forint összegben. Jogi érvelésként előadták, a fellebbezési határidő téves megjelölése nem tartható a Pp. 380. § c) pont esetkörébe, az nem befolyásolja az ítélet érdemét és nem okoz joghátrányt, amennyiben a fél a törvényes határidőn belül nyújtja be a fellebbezését. Megjegyezték, a másodfokú bíróság hivatalból is megállapíthatja a helyes jogorvoslati határidőt. Ez nem orvosolhatatlan formai hiba és nem zárja ki az ítélet érdemi felülbírálatát. A felperes eljárási jogai nem sérültek, a határidő hibás feltüntetése érdemi jogsérelmet nem okozott számára, ez az ügy érdemi elbírálását nem befolyásolta, egyébiránt a fellebbezési határidő az ítélezési szünet időtartamával is meghosszabbodott jelen esetben. Felhívták a figyelmet, hogy a megváltoztatás iránti harmadlagos fellebbezési kérelemnek a felperes nem adta indokát, hiánypótlási felhívás ellenére sem.

Az ítéltábla döntésének indokai

[43] A felperes fellebbezése részben, az elsőfokú eljárási illetékben marasztalás tekintetében alapos.

[44] A jelen peres eljárásra a Polgári perrendtartásról szóló 2016. évi CXXX. tv. (Pp.) rendelkezései az irányadók. A Pp. 370. §-a egyértelműen meghatározza, hogy a másodfokú bíróság a fellebbezés során milyen körben bírálhatja el az elsőfokú bíróság ítéletét. A felülbírálati jogkör az adott kérdés vizsgálatának és minősítésének joga, amely magában foglalja az elsőfokú bíróság döntésének a megváltoztathatóságát. A Pp. 369. §-a a másodfokú bíróság felülbírálati jogkörének típusait határozza meg és azt is szabályozza, hogy a felülbírálati jogkör milyen keretek között gyakorolható. Alapvető, hogy a fellebbezés okát és annak indokait a félnek egyértelműen meg kell határozni és ezzel kell kijelölnie a másodfokú bíróságtól kért jogvédelem tárgyát és körét (Pp. 371. §). Mind a fellebbező félnek, mind ellenfelének tisztában kell lennie azzal, hogy milyen okból, az elsőfokú eljárás konkrétan milyen cselekményeit sérelmezve terjesztette elő a fellebbezést, és csak ez jelölheti ki a másodfokú jogvita kereteit, az ilyen tartalmú fellebbezés, illetve ellenkérelem alkalmazkodik a tisztességes eljárás követelményéhez.

[45] A fellebbezés tartalmát illetően az új Pp. rendelkezései szerint továbbra is a fellebbező fél kötelezettsége annak határozott megjelölése, hogy a jogorvoslat során a másodfokú bíróság milyen döntést hozzon, a kifogásolt rendelkezést vagy annak valamely részét mennyiben és milyen okból változtassa meg, vagy helyezze hatályon kívül [Pp. 371. § b) pont], továbbá azt az anyagi vagy eljárási jogszabálysértést is meg kell jelölnie, amire a fellebbezését alapítja [Pp. 371. § d) pont].

[46] A jelen esetben a felperes pontosított fellebbezésében elsődlegesen az elsőfokú bíróság ítéletének a Pp. 380. § c) pontja alapján történő hatályon kívül helyezését és az elsőfokú bíróságnak új eljárás lefolytatására és új határozat hozatalára utasítását kérte, mivel álláspontja szerint az ítélet olyan orvosolhatatlan formai hiányosságban szenved, amely miatt érdemi felülbírálatra alkalmatlan. Arra hivatkozott, hogy az elsőfokú ítéletben megállapított

fellebbezési határidő nem felel meg a Pp. 365. § (6) bekezdésében meghatározottaknak, mivel a törvényszék 8 napos határidőt jelölt meg a fellebbezés benyújtására. Álláspontja szerint a jogorvoslatra nyitva álló határidő meghatározása törvénysértő módon történt és az a másodfokú eljárásban nem orvosolható.

[47] Az ítéltábla elsődlegesen rögzíti, hogy az elsőfokú bíróság ítéletét törvényi vélelemre figyelemmel a felperes 2025. július 29-én vette át, így a részére nyitva álló fellebbezési határidő – az ítélezési szünetre figyelemmel – 2025. augusztus 21-én kezdődött meg. A felperes a fellebbezését 2025. augusztus 28-án nyújtotta be.

[48] A Pp. 380. § c) pontja értelmében a másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletét végzéssel hatályon kívül helyezi és az elsőfokú bíróságot új eljárásra és új határozat hozatalára utasítja, ha az ítélet olyan orvosolhatatlan formai hiányosságban szenved, amely miatt érdemi felülbírálatra alkalmatlan.

[49] A bírói gyakorlat régóta egyértelműen foglalt állást abban a kérdésben, hogy ha a bíróság a határozata elleni fellebbezés határidejére vonatkozóan hiányos vagy pontatlan tájékoztatást ad a fél részére, emiatt a felet nem érheti hátrány (BH1977. 27, BH1994. 210, BH2012. 96, BDT2016. 3607). Ez a gyakorlatban azt jelenti, hogy ha a bíróság helytelen tájékoztatást ad a felek részére – mint jelen esetben: a Pp. 365. § (6) bekezdésében foglalt rendelkezéstől eltérően nem 15 napos, hanem 8 napos fellebbezési határidőt jelölt meg –, azonban a fél a jogszabály szerinti határidőn belül nyújtja be a fellebbezését, úgy nem érheti hátrány a bíróság téves vagy pontatlan tájékoztatása miatt. Jelen perben – bár a fellebbezés kézbesítése 2025. július 29-én megtörtént – a felperes fellebbezésének határideje 2025. augusztus 21-én nyílt meg, a fellebbezését pedig 2025. augusztus 28-án, azaz az elsőfokú bíróság által megadott határidőn belül nyújtotta be, így semmiféle hátrány nem érte az elsőfokú bíróság téves tájékoztatásából, mivel ténylegesen 30 nap állt rendelkezésére a fellebbezés benyújtására.

[50] Megjegyzi az ítéltábla, hogy a jelenleg hatályos polgári perrendtartáshoz kapcsolódó bírói gyakorlat a miniszteri előterjesztés indokolását is figyelembevéve arra az álláspontra helyezkedik, hogy abban az esetben kötelező az elsőfokú ítélet hatályon kívül helyezése formai-tartalmi hiányosságra tekintettel, ha az ítélet egyáltalán nem tartalmaz rendelkező részt vagy indokolást (BDT2023. 4623 számú eseti döntés). Az előbbiekből következik, hogy a perorvoslati határidő téves megjelölése nem tekinthető olyan tartalmi vagy formai hiányosságnak, amely miatt az elsőfokú bíróság ítélete ne lenne felülbírálható.

[51] A felperes a Pp. 381. §-ára figyelemmel is ugyanezen okra hivatkozással kérte az elsőfokú bíróság ítéletének hatályon kívül helyezését.

[52] A Pp. 381. §-a szerint a másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletét végzéssel hatályon kívül helyezheti és az elsőfokú bíróságot új eljárásra és új határozat hozatalára utasíthatja, ha szükséges az elsőfokú eljárás megismétlése vagy kiegészítése, mert az elsőfokú eljárás lényeges szabályainak megsértése az ügy érdemi eldöntésére kihatott és annak orvoslása a másodfokú eljárásban nem lehetséges vagy nem észszerű.

[53] Az ítélet mérlegelhető hatályon kívül helyezése eljárási szabálysértés miatt abban az esetben lehetséges az előbbiek szerint, ha azért szükséges az elsőfokú eljárás megismétlése vagy kiegészítése, mert

- az elsőfokú eljárás lényeges szabályait sértette meg az elsőfokú bíróság,
- ez az ügy érdemi eldöntésére kihatott,
- és annak orvoslása másodfokú eljárásban nem lehetséges vagy nem észszerű.

[54] A jelen ügyben megállapítható, hogy az elsőfokú bíróság által elkövetett eljárási szabálysértés – a perorvoslati határidő téves megjelölése – nem hatott ki az ügy érdemi eldöntésére, illetve annak orvoslása már azzal megtörtént, hogy a bíróság a fellebbezést befogadta, lehetővé téve a másodfokú felülbírálatot. Emellett az ítéletábra 2. sorszámú végzésével további 8 napot engedélyezett a fellebbezés tartalmi kiegészítésére, pontosítására. Erre a felperes részéről 4. sorszámú beadványa révén sor került, az abban kérelmezett további határidő-hosszabbítást azonban a Pp. 366. § (2) bekezdése már nem tette lehetővé, így a 4. számú beadvány figyelembevétele mellett került sor a másodfokú felülbírálatra. Az említett okra alapított hatályon kívül helyezés iránti fellebbezési kérelem ezért is alaptalan.

[55] A felperes harmadlagosan azért kérte a Pp. 381. §-ára hivatkozással az elsőfokú bíróság ítéletének hatályon kívül helyezését, mivel állítása szerint az elsőfokú bíróság – eljárási szabályt sértve – csak az ítéletében bírálta el a személyes költségmentesség és költségfeljegyzési jog engedélyezése iránti kérelmét, amit ráadásul nem a kereset benyújtására visszamenőlegesen engedélyezett. A Pp. 98. §-ára hivatkozással álláspontja szerint az elsőfokú bíróságnak külön végzésben kellett volna döntenie a költségmentesség engedélyezése iránti kérelemről, amely ellen külön fellebbezésnek lett volna helye. Mivel azonban az elsőfokú bíróság erről alakszerű végzést nem hozott, így kizárta őt a jogorvoslati lehetőségből.

[56] Az ítéletábra elsődlegesen rögzíti, hogy az elsőfokú bíróság nem a 76. számú ítéletében határozott a felperes költségmentesség, illetőleg költségfeljegyzési jog engedélyezése iránti kérelemről, hanem a tárgyalás berekesztését megelőzően, 2025. július 3-án megtartott tárgyaláson, amelyen azonban szabályszerű idézés ellenére egyik fél sem vett részt. Ezen a tárgyaláson jegyzőkönyvbe foglalt, alakszerű végzéssel határozott a felperes részére a kérelem előterjesztése (2025. június 13.) időpontjától a felperes személyes költségmentességéről, amelyet a kérelemnek megfelelően engedélyezett. Megállapította a bíróság, hogy a végzés ellen nincs helye fellebbezésnek, majd a tárgyalás berekesztését követően meghozott ítélet indoklásában (76. sorszám 8. oldal [54] - [56] bekezdés) indokolta döntését.

[57] A Pp. 97. § (1) bekezdése értelmében jogszabály eltérő rendelkezése hiányában a költségmentesség, költségfeljegyzési jog, az illetékmentesség és a tárgyi illetékfeljegyzési jog hatálya – *kérelem esetén a kérelem előterjesztésétől kezdve* – a per egész tartamára, valamint a végrehajtási eljárásra is kiterjed.

[58] A Pp. 98. §-a szerint a személyes költségmentesség és a személyes költségfeljegyzési jog engedélyezése és az engedélyezett költségkedvezmény megvonása tárgyában a bíróság határoz. Az engedélyezés iránti *kérelmet elutasító* és az engedélyezett költségkedvezményt megvonó határozat ellen külön fellebbezésnek van helye.

[59] Az előbbiekből megállapítható, hogy az elsőfokú bíróság a jogszabályi előírásoknak megfelelően külön végzésben, a tárgyalás berekesztése előtt határozott a felperes által előterjesztett költségmentesség iránti kérelemről, és annak helyt adva engedélyezte a költségmentességet. A törvény ettől eltérő további rendelkezést a határozatra vonatkozóan nem tartalmaz, ezért alaptalan a költségmentesség engedélyezésének megváltoztatására, illetve hatályon kívül helyezésére irányuló fellebbezési kérelem. Az elsőfokú bíróság a Pp. 98. §-ának megfelelően a kérelemnek helyt adó végzés ellen nem engedélyezett fellebbezési jogot, így tévesen hivatkozott a felperes fellebbezésében arra, hogy a fellebbezési kérelmének megfelelő döntés esetén megismételt eljárásban jogorvoslati joga keletkezne a költségmentességet megállapító végzéssel szemben.

[60] Összegezve az előbbieket; a felperes elsőfokú ítélet hatályon kívül helyezésre irányuló elsődleges, másodlagos és harmadlagos fellebbezési kérelme egyaránt megalapozatlan.

[61] A kiegészített fellebbezésében a felperes sérelmezte, hogy a bíróság nem a kereset benyújtására visszamenőleges hatállyal engedélyezte számára a költségkedvezményt. Az ítélet anyagi jogi felülbírálata esetére kérte, hogy a részére engedélyezett költségmentesség kezdő időpontját a kereset benyújtásának időpontjára visszamenőlegesen vegye figyelembe a bíróság. Ennek megfelelően kérte az eljárási illetékfizetésre vonatkozó rendelkezés mellőzését (4. sorszám alatt benyújtott pontosított fellebbezés 2. oldal utolsó előtti bekezdés).

[62] Az ítéltábla ezen fellebbezési kérelmet alaposnak találta. A perbeli esetben az elsőfokú bíróság úgy bocsátkozott érdemi tárgyalásba, hogy a költségfeljegyzési jog engedélyezése iránti felperesi kérelemről alakszerű határozatot nem hozott. Ez a bírói gyakorlat szerint azt jelenti, hogy a kérelem teljesítése de facto megtörtént, a bíróság hallgatólagosan engedélyezte a felperes által kért költségkedvezményt (BH1998. 299 számú eseti döntés II. pont). Az elsőfokú eljárást tehát a tárgyalás első berekesztésének időpontjáig mindvégig úgy kell tekinteni, hogy az feljegyzett elsőfokú illeték mellett folyt le, a felperest az újabb kérelem benyújtásáig a költségfeljegyzési jog illette meg. A bíróság újra megnyitott tárgyalásán kibocsátott hiánypótló felhívása nyomán a felperes már személyes költségmentesség iránti kérelmet is előterjesztett. Erre az elsőfokú eljárás során, vagyis az eljárás bármely szakaszában lehetősége volt, mivel a Pp. a költségkedvezmény engedélyezése iránti kérelmet nem tekinti perfelvételi nyilatkozatnak, így az ezekre vonatkozó előterjesztési korlátok ez esetben nem érvényesülnek. A Kmtv. 12. § (2) bekezdés meghatározza a kérelem perbeli előterjesztésének végső határidejét is, eszerint bármely személyes költségkedvezményt a tárgyalás berekesztéséig lehet kérni. Ez összhangban van azzal, hogy a költségkedvezmény jogkövetkezményeit a bíróság eddig tudja levonni, hiszen a meg nem fizetett illeték viseléséről az eljárást befejező határozatban kell döntenie (Nagykommentár, szerkesztette: Wopera Zsuzsa, Pp. 98. §-hoz fűzött magyarázat 12. pont).

[63] A perbeli esetben a Pp. 97. § (1) bekezdés szabályozásának értelmezése az ítéltábla részéről eltért az elsőfokú bíróságétól. A kérelem előterjesztése az elsőfokú eljárásban megtörtént, így az ott feljegyzett eljárási illetékre is vonatkoztatandó a felperes javára biztosított költségmentesség, hiszen a kérelem előterjesztésére akkor került sor, amikor a költségfeljegyzéssel érintett illetékfizetés kérdése még elsőfokú ítéleti eldöntésre várt. Az ítéltábla a Pp. 97. § (1) bekezdés szabályozásából azt találta ilyen esetre nézve döntő jelentőségűnek, hogy a *per egész tartamára* kiterjed az adott költségkedvezmény hatálya.

[64] Ez azt jelenti, hogy a kérelem előterjesztésétől kezdődő hatállyal vált költségmentessé a felperes, de ez még az elsőfokú ítélet meghozatala előtt bekövetkezett, ezáltal mentesülhetett az eljárás kezdetén leróvándó, de akkor feljegyzett elsőfokú eljárási illeték utólagos megfizetése alól. A személyes költségmentesség ilyen módon a feljegyzett elsőfokú eljárási illetékre is kiterjedt.

[65] Hangsúlyozza az ítéltábla, hogy ettől eltérő eset az, ha az elsőfokú ítélet meghozatala után a fellebbezéssel együtt nyújtja be a költségmentesség iránti kérelmet a fél. Ilyen esetben értelemszerűen csak a fellebbezési illeték alóli mentesülést érheti el a kérelmező fél, a már elsőfokú ítéleti marasztalással érintett illetékre az ilyen kérelem nem vonatkoztatható (Nagykommentár, szerkesztette: Wopera Zsuzsa, Pp. 97. §-hoz fűzött magyarázat). A felperes elsőfokú eljárási illetékekkel kapcsolatos fellebbezése megalapozott volt, ezért az ítéltábla az elsőfokú ítélet részbeni megváltoztatásával mellőzte a felperes 1 500 000 forint összegű elsőfokú eljárási illetékfizetésre kötelezését, megállapítva egyúttal, hogy ez az illeték az állam terhén marad [Pp. 102. § (6) bekezdés].

[66] A felperes fellebbezési kérelmében kérte az elsőfokú bíróság ítéletének a Pp. 383. § (2) bekezdése alapján történő teljes megváltoztatását, és a módosított kereseti kérelmében foglaltaknak történő helyt adást.

[67] A felperes fellebbezése pontosítására e tekintetben azért volt szükség, mert az eredetileg benyújtott fellebbezése hiányos volt, mely hiányok pótlására az ítéltábla 2. számú végzésében 8 napos határidő tűzése mellett hívta fel a felperest a fellebbezése visszautasítása, mint jogkövetkezmény terhe mellett. A felperes a hiánypótlási felhívásnak határidőben csak részben tett eleget, mivel az elsőfokú ítélet megváltoztatására irányuló negyedleges fellebbezési kérelmét továbbra sem indokolta, indokai előterjesztésére további határidő engedélyezését kérte a Pp. 147. §-ára hivatkozással.

[68] A felperes határidő-hosszabbítás iránti kérelme nem volt teljesíthető, figyelemmel a Pp. 366. § (2) bekezdés rendelkezésére. Ennek értelmében, ha a fellebbezés hiányos az elsőfokú bíróság rövid határidő tűzésével a felet hiánypótlásra hívja fel; *a határidő meghosszabbításának nincs helye*.

[69] Mivel a felperes a negyedleges, az elsőfokú ítélet megváltoztatására irányuló fellebbezési kérelme hiányos, nem tartalmazza a Pp. 371. § (1) bekezdésének b) és d) pontja szerinti tartalmi elemeket, az felülbírálatra alkalmatlan, eredményre nem vezethetett.

[70] A Pp. 371. § (1) bekezdésének b) pontja értelmében a fellebbezésben – a beadványra vonatkozó alaki kellékek mellett – fel kell tüntetni határozott kérelmet arra, hogy az elsőfokú ítélet kifogásolt rendelkezését vagy részét a másodfokú bíróság mennyiben és milyen okból változtassa meg vagy helyezze hatályon kívül, valamint

d) azt az anyagi, illetve eljárási jogszabálysértést, amire a fellebbező a fellebbezését alapítja, kivéve, ha a felülbírálati jogkör gyakorlásának nem feltétele jogszabálysértés.

[71] A felperes fellebbezésének e részében csupán az elsőfokú ítélet megváltoztatására és az alperesek kereset szerinti marasztalására irányuló fellebbezési kérelmét jelölte meg a Pp. 383. § (2) - (3) bekezdésére történő hivatkozás mellett, ugyanakkor nem adta indokát, hogy mennyiben és milyen okok alapján kéri az elsőfokú bíróság ítéletének megváltoztatását, illetve nem jelölte meg azt az anyagi jogi szabálysértést, amelyre kérelmét alapította. Figyelemmel azonban arra, hogy a fellebbezés részleges részbeni visszautasítására nincs lehetőség, az ítéltábla a felperes negyedleges fellebbezési kérelmét hiányos tartalma miatt megalapozatlannak tekintette.

[72] Az előbbiekre figyelemmel az ítéltábla az elsőfokú bíróság fellebbezéssel támadott ítéletét a Pp. 383. § (2) bekezdése alkalmazásával részben megváltoztatta, és mellőzte a személyes költségmentességben részesült felperes elsőfokú eljárási illeték megfizetésére vonatkozó ítéleti rendelkezést, míg a per fő tárgya tekintetében hozott, keresetet elutasító rendelkezést helyben hagyta.

[73] A per fő tárgyat képező tokekövetelés tekintetében a fellebbezés eredménytelen volt, ezért a felperes a Pp. 83. § (1) bekezdése alapján köteles a jogi képviselővel eljárni, írásbeli ellenkérelmet előterjesztő alperesek másodfokú eljárási költségeinek megtérítésére, melynek összegét az alperesek a 17/2024. (XII.9.) IM rendelet 3. § (1) bekezdésének a) és b) pontja, (4) bekezdése szerint megállapítható mértékű perköltségnél kisebb összegben – az alperesek által megjelölteknek megfelelően – alperesenként 160 000-160 000 forintban – összesen 320 000 forintban – állapította meg az ítéltábla, tekintettel arra, hogy alpereseket egyazon jogi képviselő képviselte.

[74] Tekintettel arra, hogy a felperes személyes költségmentességben részesült, a le nem rótt 2 500 000 forint fellebbezési eljárási illeték a Pp. 102. § (6) bekezdése folytán az állam terhén marad.

Szeged, 2026. január 29.

Dr. Hámori Attila s.k.

Dr. Dobler László s.k.

Dr. Tolna András s.k.

a tanács elnöke

előadó bíró

táblabíró